

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 72/1996 vp laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta. Eduskunnassa on lisäksi tehty lakialoite n:o 14/1996 vp, joka sisältää ehdotuksen laiksi työttömyysturvalain 48 §:n muuttamisesta. Eduskunnalle on sosiaali- ja terveysvaliokunta antanut asiasta mietintönsä n:o 13/1996 vp.

Eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että opetusministeriön johdolla yhteistyössä työministeriön kanssa järjestetään tarkka seuranta lainmuutoksen vaikutuksista nuorten työllistymiseen ja ammattiin kouluttautumiseen ja työllisyyskoulutuksen laadusta.

Eduskunta edellyttää sosiaali- ja terveysministeriön järjestävän yhteistyössä työministeriön kanssa tarkan seurannan erityisesti työssäoloehdon täyttymistä, päivärahan uudelleen määrittelyä, lisäpäiväoikeuden ikärajan nostamista ja lomakorvauksen jaksotusta koskevien lainmuutosten vaikutuksista ja ryhtyvän tarvittaessa toimenpiteisiin. Vastavasti tulee selvittää pikaisesti, miten 18 §:n mukainen sovitellun päivärahan uudistus käytännössä toimii.

Eduskunta on hallituksen esityksen ja lakialoitteen pohjalta hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

kumotaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/84) 16 §:n 6 momentti, 26 §:n 3 momentti ja 48 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 16 §:n 6 momentti 22 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1664/95), 26 §:n 3 momentti 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1541/93) ja 48 §:n 4 momentti 12 päivänä heinäkuuta 1993 annetussa laissa (665/93),

muutetaan 12 §, 13 §:n 2 momentti, 16 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 16 a §:n 4 momentti, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 1 momentti, 23 §:n 3 momentti, 26 §:n 1, 2 ja 4 momentti sekä 28 §:n 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 12 § osittain muutettuna 11 päivänä tammikuuta 1985 annetulla lailla (34/85) ja mainitulla 12 päivänä heinäkuuta 1993 annetulla lailla, 13 §:n 2 momentti ja 26 §:n 2 momentti mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa, 16 §:n 1 momentti, 16 a §:n 4 momentti ja 26 §:n 1 ja 4 momentti 22 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1317/94), 17 §:n 2 ja 3 momentti 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1537/93), 18 §:n 1 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa (586/94), 23 §:n 3 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (565/93), 28 §:n 5 momentti 27 päivänä helmikuuta 1987 annetussa laissa (226/87), sekä

lisätään 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 27 päivänä helmikuuta 1987, 12 päivänä heinäkuuta 1993 ja 22 päivänä joulukuuta 1994 annetuilla laeilla sekä 9 päivänä helmikuuta 1990, 27 päivänä maaliskuuta 1991 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla (98/90, 620/91 ja 1651/92) uusi 15 kohta, 13 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 22 päivänä joulukuuta 1994 ja 30 päivänä joulukuuta 1993 annetuilla laeilla, väliaikaisesti uusi 5 momentti ja 16 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 22 päivänä joulukuuta 1994 annetulla lailla ja 8 päivänä elokuuta

1986 ja 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetuilla laeilla (608/86 ja 554/93), väliaikaisesti uusi 9 momentti ja 19 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa, väliaikaisesti uusi 7 momentti, seuraavasti:

5 §

Työttömyyspäivärahoikeuden rajoitukset

Työttömyyspäivärahaan ei ole oikeutta henkilöllä:

15) siltä ajalta, jolta hänellä on oikeus saada vuosiloma-ajan palkkaa tai jolle ajalle hänen työsuhteen päättyessä tai myöhemmin saamansa lomakorvaus voidaan jaksottaa henkilön vakiintuneena pidettävän palkan perusteella.

12 §

Omapastuu aika

Työttömyyspäivärahaa maksetaan sen jälkeen, kun henkilö on ollut työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa yhteensä seitsemää täyttä työpäivää vastaavan ajan enintään kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon aikana. Omapastuu aika asetetaan kerran 26 §:ssä tarkoitettua työttömyyspäivärahan enimmäismaksuaikaa kohti. Omapastuupäiviksi ei voida lukea niitä päiviä, joilta henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun päivärahaan 17 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen työaikarajojen ylittymisen vuoksi.

Omapastuu aikaan luetaan ne päivät, jotka henkilö välittömästi työttömyyden alkamisen jälkeen on ollut työkyvytön saamatta siltä ajalta sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa tai muuta vastaavaa lakisääteistä korvausta taikka työnantajalta sairausajan palkkaa.

13 §

Oikeus peruspäivärahaan

Työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on 24 lähinnä edellisen kuukauden aikana (*tarkastelujakso*) ollut 43 viikkoa sellaisessa työssä, jossa työaika kunakin viikkona on ollut vähintään 18 tuntia tai jonka työsopimuksen mukainen säännöllinen työaika on tasoittumisjakson aikana ollut keskimäärin vähin-

tään 18 tuntia viikossa ja palkka työehtosopimuksen mukainen tai, jollei alalla ole työehtosopimusta, kokoaikatyön palkka vastaa vähintään peruspäivärahan 40-kertaista määrää kuukaudessa. Työssäoloehdon täyttymisessä voidaan henkilön pyynnöstä ottaa huomioon myös sellainen neljän peräkkäisen viikon ajanjakso, jossa työaika on yhteensä vähintään 80 tuntia jakautuneena kullekin viikolle. Työ voidaan lukea työssäoloehdosta vain kerran. Työssäoloehdon täyttymisessä otetaan huomioon työ, jota henkilö on tehnyt täytettyään 16 vuotta. Lisäksi työssäoloehdosta sovelletaan mitä 16 §:n 3—5 momentissa säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun työssäoloaikaan voidaan rinnastaa enintään 16 viikon ajalta myös ajanjakso, jolta henkilö on saanut työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaista koulutustukea.

4 luku

Ansioon suhteutetun päivärahan saamisen erityisedellytykset

16 §

Palkansaajan oikeus ansioon suhteutettuun päivärahaan

Ansioon suhteutettuun päivärahaan on oikeus työttömyyskassan jäsenellä (*vakuutettu*), joka on ollut vakuutettuna vähintään 10 edellistä kuukautta ja joka palkansaajakassassa vakuutettuna ollessaan on täyttänyt työssäoloehdon.

Työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on 24 lähinnä edellisen kuukauden aikana (*tarkastelujakso*) ollut 43 viikkoa sellaisessa vakuutuslainsäätelyssä työssä, jossa työaika kunakin viikkona on ollut vähintään 18 tuntia tai jonka työsopimuksen mukainen säännöllinen työaika on tasoittumisjakson aikana ollut keskimäärin vähintään 18 tuntia viikossa ja palkka työehtosopimuksen mukainen tai, jollei työalalla ole työehtosopimusta, kokoaikatyön palkka vastaa vähintään peruspäivärahan 40-kertaista määrää kuukaudessa. Työs-

säoloehdon täyttymisessä voidaan henkilön pyynnöstä ottaa huomioon myös sellainen neljän peräkkäisen viikon ajanjakso, jossa työaika on yhteensä vähintään 80 tuntia jakautuneena kullekin viikolle. Työ voidaan lukea työssäoloehtoon vain kerran.

Jos henkilö on sairauden, laitoshoidon, asevelvollisuuden, opintojen, lapsen syntymän, lastenhoidon tai muun näihin verrattavan hyväksyttävän syyn johdosta estynyt olemasta työmarkkinoilla, voidaan 2 momentissa mainittua tarkastelujaksoa vastavasti pidentää, kuitenkin enintään seitsemän vuotta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun työssäoloaikaan voidaan rinnastaa enintään 16 viikon ajalta myös ajanjakso, jolta henkilö on saanut työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaista koulutustukea.

16 a §

Yrittäjän oikeus ansioon suhteutettuun päivärahaan

Jos henkilö on sairauden, laitoshoidon, asevelvollisuuden, opintojen, lapsen syntymän, lastenhoidon tai muun näihin verrattavan hyväksyttävän syyn johdosta estynyt olemasta työmarkkinoilla, voidaan 2 momentissa mainittua tarkastelujaksoa vastavasti pidentää, kuitenkin enintään seitsemän vuotta.

17 §

Oikeus soviteltuun työttömyyspäivärahaan

Henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun työttömyyspäivärahaan, jos hänen työaikansa 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa viikon tarkastelujakson aikana ja 1 momentin 2—5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kuukauden tai neljän peräkkäisen kalenteriviikon aikana ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta.

Henkilöllä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan, jos hänen työsopimuksen mukainen säännöllinen työaikansa 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ylittää 75 prosenttia alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta tasoittumisjakson aikana.

18 §

Sovitellun työttömyyspäivärahan suuruus

Soviteltua työttömyyspäivärahaa maksetaan siten, että päiväraha ja 50 prosenttia saadusta tulosta voivat kuukaudessa tai neljän peräkkäisen kalenteriviikon aikana (*sovitellujakso*) yhteensä nousta määrään, joka päivärahana muutoin olisi voitu maksaa.

19 §

Sovitellun päivärahan kesto

Edellä 1 ja 2 momentissa mainittuihin enimmäismääriin ei kuitenkaan lueta vuodelta 1997 maksettuja soviteltuja päivärahoja.

23 §

Ansioon suhteutetun päivärahan suuruus

Ansioon suhteutettu päiväraha lasketaan henkilön vakiintuneen palkan pohjalta työttömyyttä välittömästi edeltäneeltä ajanjaksolta, jona henkilö on täyttänyt 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua työssäoloehdon. Jos työ tai siitä saatava palkkatulo on ollut kausiluonteista tai epäsäännöllistä, lasketaan ansioon suhteutettu päiväraha vuositulon kuukautta kohti lasketusta määrästä. Kun 26 §:n 4 momentissa tarkoitettu työttömyyspäivärahan enimmäismaksuajan laskeminen aloitetaan alusta, päivärahan perusteena oleva palkka määrätään uudelleen. Uusien tulotietojen perusteella määräytyvä työttömyyspäiväraha on kuitenkin vähintään peruspäivärahan suuruinen ja vähintään 80 prosenttia edellisestä työttömyyspäivarahasta, jota henkilölle on maksettu. Vertailu tehdään kuitenkin täysimääräiseen kokonaan työttömän päivärahaan. Vertailtaviin päivärahoihin ei lueta 24 §:ssä tarkoitettuja lapsikorotuksia.

Osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevan tai osa-aikaeläkettä saavan henkilön oikeus ansioon suhteutettuun päivärahaan määräytyy eläkkeen alkamishetkellä vallinneen tilanteen mukaisesti. Sama koskee henkilöä, joka on saanut osa-aikaeläkettä välittömästi ennen ansioon suhteutetun päivärahan saamista. Mitä edellä säädetään, koskee henkilöä, joka on ollut vuorotteluvapaakoikeilusta annetun lain (1663/95) 1 §:n 1 momentissa tarkoitulla vuorotteluvapaalla tai saanut työlisyysasetuksen (130/93) 34 a §:ssä tarkoitettua osa-aikalisää. Asetuksella säädetään tarkemmin ansioon suhteutetun päivärahan perusteena olevan palkan määrittämisestä.

26 §

Päivärahakauden kesto

Peruspäivärahaa ja ansioon suhteutettua päivärahaa maksetaan yhteensä enintään 500 työttömyyspäivältä. Jos henkilö on täyttänyt 60 vuotta ennen sanotun enimmäisajan täyttymistä, päivärahaa maksetaan kuitenkin sen kalenterikuukauden loppuun, jona 500 päivän enimmäisaika täyttyy. Edellä mainittuun enimmäismäärään luetaan myös sellaiset työttömyyspäivät, joilta henkilölle on maksettu työttömyysetuutta sellaisessa valtiossa, jonka kanssa Suomella on työttömyysturvaa koskeva sopimus. Työ-, omavastuu-, työttömyyspäiväraha- ja korvauspäivien lukumäärä kunakin kalenteriviikkona saa olla yhteensä enintään viisi. Viiden päivän enimmäismäärää laskettaessa korvauspäivinä pidetään myös niitä päiviä, joina henkilö saa työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaista koulutustukea.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty enimmäismäärästä, voidaan henkilölle, joka on täyttänyt 57 vuotta ennen enimmäisajan täyttymistä, maksaa peruspäivärahaa tai ansioon suhteutettua päivärahaa lisäksi enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana hän täyttää 60 vuotta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua enimmäisajan laskeminen aloitetaan alusta, kun henkilö työttömyyspäivärahoikeuden alkamisen jälkeen on täyttänyt 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua työssäoloehdon. Samoin menetellään, jos 1 a §:ssä tarkoitettu henkilö on täyttänyt 16 a §:n 2 momentissa tarkoitettua työssäoloehdon yhdenjaksoisesti.

28 §

Päivärahan hakeminen

Työttömyyspäivärahan hakija on velvollinen ilmoittamaan sosiaalivakuutustoimikunnalle tai työttömyyskassalle työttömyyspäivärahan myöntämiseksi ja maksamiseksi tarvittavat tiedot. Työttömyyspäiväraha maksetaan päivärahoikeuden syntymisestä lukien, ei kuitenkaan ilman erityisen painavaa syytä pitemmältä kuin kolmen kuukauden ajalta ennen päivärahan hakemista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1997. Lain 13 §:n 5 momentti ja 16 §:n 9 momentti ovat voimassa vuoden 1998 loppuun ja lain 19 §:n 7 momentti vuoden 1997 loppuun.

Lakia sovelletaan työttömyyspäivärahaan, joka kohdistuu lain voimaantulon jälkeiseen aikaan.

Lain 5 §:n 1 momentin 15 kohtaa sovelletaan henkilöön, jonka työsuhde on päättynyt lain tultua voimaan. Lain 12, 13, 16 ja 16 a §:n säännöksiä sovelletaan niihin henkilöihin, joiden 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu työttömyyspäivärahan enimmäismaksuaika alkaa alusta lain voimaantulon jälkeen. Lain 26 §:n 1 momenttia sovellettaessa otetaan huomioon vuoden 1994 alusta lukien maksetut päivärahapäivät. Lain 26 §:n 4 momenttia sovelletaan lain voimaantulosta lukien, mutta säännöstä sovellettaessa voidaan ottaa huomioon 1 päivästä maaliskuuta 1996 lähtien suoritettu työ. Lain 13 §:n 5 momenttia ja 16 §:n 9 momenttia sovelletaan lain voimaantulon jälkeiseen koulutukseen.

Ennen vuotta 1944 syntyneeseen henkilöön, jolla tämän lain voimaan tullessa on oikeus työttömyyspäivärahaan tai työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen koulutustukeen tai jolle vuonna 1996 on maksettu työttömyyspäivärahaa tai koulutustukea yhteensä vähintään 100 päivältä, sovelletaan kuitenkin edelleen työttömyysturvain 26 §:n 2 momenttia sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa. Säännöstä sovelletaan myös henkilöön, jos hänellä ei lain voimaan tullessa ole oikeutta työttömyyspäivärahaan lain 16 §:n 4 momentissa tarkoitettua hyväksyttävän syyn perusteella tai sen johdosta, että hän on saanut työnantajalta lain 5 §:n 1 momentin 13 kohdassa tarkoitettua muuta taloudellista etuutta

kuin irtisanomisajan palkkaa tai sitä vastaavaa korvausta edellyttäen, että sanottua etuutta koskeva sopimus on tehty ennen kesäkuun 1 päivää 1996. Säännöstä ei kuitenkaan sovelleta henkilöön, jos hänellä on

lain voimaan tullessa oikeus päivärahaan tai koulutustukeen 1 päivän kesäkuuta 1996 jälkeen alkaneen lomautuksen perusteella tai sanotun päivän jälkeen tapahtuneen irtisanoutumisen tai yli kuusi kuukautta kestäneen työsuhteen irtisanomisen perusteella.

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 1996
